

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет радіоелектроніки

Кафедра філософії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана факультету КН

Олег ЗОЛОТУХІН

“_02_” _вересня_ 2025 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

"Основи права"

Бакалаврський рівень вищої освіти

Для факультету КН

Харків – 2025

Робоча програма з дисципліни "Основи права" для факультету КН

Розробник: канд. юрид. наук, доц. Олена ТУРУТА

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії

Протокол від 30 серпня 2025 р. № 1

Завідувач кафедри, канд. філос. наук, доц. Наталя ДАШЕНКОВА

Схвалено секцією №1 НМР ХНУРЕ "Гуманітарна та фундаментальна підготовка фахівців"

Протокол від 15 вересня 2025 р. №1

Узгоджено:

Декан факультету КН

Олег ЗОЛОТУХІН

Керівник проєктної групи/гарант ОП

Підпис

Жанна ДЕЙНЕКО

(Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Нормативна	
	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	1-й	-й
Індивідуальних завдань:	Семестр	
	1-й або 2-й	-й
Загальна кількість годин - 60	Кількість годин	
	60	
	Аудиторні:	
	1) Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи здобувача вищої освіти	10 год.	
	2) Практичні, семінарські	
	10 год.	
	3) Консультації	
	4	
	Самостійна робота	
	36 год.	
	У тому числі КР:	
	Вид контролю:	
залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета. Метою курсу „Основи права” є засвоєння здобувачами вищої освіти базових знань щодо положень окремих галузей права

Завдання. Головним завданням курсу є вивчення основних положень цивільного, кримінального та трудового права.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

– **ЗНАТИ:**

- понятійний апарат цивільного права, основні особливості формування цивільних особистих немайнових і майнових правовідносин, порядок вчинення правочинів, способи захисту суб'єктивних цивільних прав;

- поняття та ознаки злочину, підстави та форми кримінальної відповідальності, обставини, що виключають злочинність діянь, окремі види злочинів в ІТ-сфері;

- правовий статус суб'єктів трудового права, порядок укладання та розірвання трудового договору, правове регулювання робочого часу, часу відпочинку та інших трудових правовідносин;

- особливості захисту прав та законних інтересів учасників цивільно-правових, трудових та кримінально-правових відносин;

- нові нормативні акти, що регулюють діяльність суб'єктів цивільного, трудового та кримінального права.

– **ВМІТИ:**

- вирішувати проблемні правові ситуації в повсякденному житті і майбутній професійній діяльності;

- аналізувати та застосовувати нормативно-правові акти;

- орієнтуватися у правовій документації;

- самостійно поповнювати і систематизувати правові знання;

- вміти захищати свої права і інтереси.

КОМПЕТЕНТНОСТІ:

1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ: Здатність продемонструвати набуті знання під час працевлаштування на підприємства усіх форм власності, при здійсненні трудової діяльності на будь-яких посадах в ІТ компаніях, при захисті своїх прав і законних інтересів як у повсякденному житті, так і в майбутній професійній діяльності. Володіти навичками розв'язання правових ситуацій, що виникають у повсякденному житті і майбутній професійній діяльності; досвідом опрацювання та застосовування нормативно-правових актів; досвідом самостійно поповнювати і систематизувати правові знання; володіти навичками захищати свої права і інтереси.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Цивільні правовідносини.

Тема 1. Система законодавства. Співвідношення норм національного і міжнародного права.

Поняття та структура системи законодавства. Тлумачення терміна "законодавство" Конституційним Судом України. Вертикальна структура системи законодавства України. Співвідношення норм національного і міжнародного права. Дія нормативно-правових актів у часі, у просторі, за колом осіб. Юридична колізія: поняття, способи вирішення. Прогалини в праві: поняття, способи подолання.

Тема 2. Суб'єкти цивільних правовідносин. Фізична особа: поняття, індивідуалізація. Правоздатність та дієздатність фізичної особи. Порядок та правові наслідки визнання фізичної особи безвісно відсутньою. Порядок та правові наслідки оголошення фізичної особи померлою. Поняття та ознаки юридичної особи. індивідуалізація юридичної особи. Правоздатність і дієздатність юридичної особи.

Тема 3. Здійснення та захист суб'єктивних цивільних прав. Цивільно-правова відповідальність. Підстави виникнення цивільних прав і обов'язків. Майнові та особисті немайнові права. Межі здійснення цивільних прав. Виконання цивільних обов'язків. Форми захисту цивільних прав. Способи судового захисту цивільних прав. Строки і терміни в цивільному праві: поняття, значення. Строки захисту цивільних прав. Позовна давність. Поняття та види цивільно-правової відповідальності. Часткова, солідарні, субсидіарна відповідальність. Відповідальність у порядку регресу. Підстави цивільно-правової відповідальності. Відшкодування шкоди. Реальні збитки. Упущена вигода. Відшкодування моральної шкоди. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності.

Змістовий модуль 2. Правове регулювання трудових відносин. Кримінально-правова відповідальність

Тема 4. Трудовий договір. Поняття, сторони, форма та зміст трудових договорів. Загальний порядок прийняття на роботу. Контракт, як особа форма трудового договору. Підстави припинення трудового договору.

Тема 5. Кримінальне правопорушення та його види. Кримінально-правова відповідальність. Поняття та ознаки кримінального правопорушення. Підстава кримінальної відповідальності. Склад кримінального правопорушення. Види кримінальних правопорушень. Звільнення від кримінальної відповідальності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	конс.	інд	с.р.		л	п	конс.	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Цивільні правовідносини												
Тема 1. Система законодавства. Співвідношення норм національного і міжнародного права.	10	2	2			6						
Тема 2. Суб'єкти цивільних правовідносин.	10	2	2			6						
Тема 3. Здійснення та захист суб'єктивних цивільних прав. Цивільно-правова відповідальність.	10	2	2			6						
Тестування	2					2						
Консультація	2			2								
Разом за змістовим модулем 1	34	6	6	2		20						
Змістовий модуль 2. Правове регулювання трудових відносин. Кримінально-правова відповідальність												
Тема 4. Трудовий договір.	11	2	2			7						
Тема 5. Кримінальне правопорушення та його види. Кримінально-правова відповідальність.	11	2	2			7						
Тестування	2					2						
Консультація	2			2								
Разом за змістовим модулем 2	26	4	4	2		16						
Усього годин	60	10	10	4		36						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Система законодавства. Співвідношення норм національного і міжнародного права. Поняття та структура системи законодавства. Тлумачення терміна "законодавство" Конституційним Судом України. Вертикальна структура системи законодавства України. Співвідношення норм національного і міжнародного права. Дія нормативно-правових актів у часі, у просторі, за колом осіб. Юридична колізія: поняття, способи вирішення.	2

2	Тема 2. Суб'єкти цивільних правовідносин. Фізична особа: поняття, індивідуалізація. Правоздатність та дієздатність фізичної особи. Поняття та ознаки юридичної особи. індивідуалізація юридичної особи. Правоздатність і дієздатність юридичної особи.	2
3	Тема 3. Здійснення та захист суб'єктивних цивільних прав. Цивільно-правова відповідальність. Підстави виникнення цивільних прав і обов'язків. Межі здійснення цивільних прав. Виконання цивільних обов'язків. Форми захисту цивільних прав. Способи судового захисту цивільних прав. Строки і терміни в цивільному праві: поняття, значення. Строки захисту цивільних прав. Поняття та види цивільно-правової відповідальності. Часткова, солідарні, субсидіарна відповідальність. Відповідальність у порядку регресу. Підстави цивільно-правової відповідальності. Відшкодування шкоди. Реальні збитки. Упущена вигода. Відшкодування моральної шкоди. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності.	2
4	Тема 4. Трудовий договір. Поняття, сторони, форма та зміст трудових договорів. Загальний порядок прийняття на роботу. Підстави припинення трудового договору.	2
7	Тема 5. Кримінальне правопорушення та його види. Кримінально-правова відповідальність. Поняття та ознаки кримінального правопорушення. Підстава кримінальної відповідальності. Склад кримінального правопорушення. Види кримінальних правопорушень. Звільнення від кримінальної відповідальності.	2
Разом		10

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до семінарських занять	10
2	Підготовка до тестування	4
3	Тема 1. Система законодавства. Співвідношення норм національного і міжнародного права. Поняття та структура системи законодавства. Тлумачення терміна "законодавство" Конституційним Судом України. Вертикальна структура системи законодавства України. Співвідношення норм національного і міжнародного права. Дія нормативно-правових актів у часі, у просторі, за колом осіб. Юридична колізія: поняття, способи вирішення. Прогалини в праві: поняття, способи подолання.	4
4	Тема 2. Суб'єкти цивільних правовідносин. Фізична особа: поняття, індивідуалізація. Правоздатність та дієздатність фізичної особи. Порядок та правові наслідки визнання фізичної особи безвісно відсутньою. Порядок та правові наслідки оголошення фізичної особи померлою. Поняття та ознаки юридичної особи. індивідуалізація юридичної особи. Правоздатність і дієздатність юридичної особи.	4
5	Тема 3. Здійснення та захист суб'єктивних цивільних прав. Цивільно-правова відповідальність. Підстави виникнення цивільних прав і обов'язків. Майнові та особисті немайнові права. Межі здійснення цивільних прав. Виконання цивільних обов'язків. Форми захисту цивільних прав. Способи судового захисту цивільних прав. Строки і терміни в цивільному праві: поняття, значення. Строки захисту цивільних прав. Позовна давність. Поняття та види цивільно-правової відповідальності. Часткова, солідарні, субсидіарна відповідальність. Відповідальність у порядку регресу. Підстави цивільно-правової відповідальності. Відшкодування шкоди. Реальні збитки. Упущена вигода. Відшкодування моральної шкоди. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності.	4
6	Тема 4. Трудовий договір. Поняття, сторони, форма та зміст трудових договорів. Загальний порядок прийняття на роботу. Контракт, як особа форма трудового договору. Підстави припинення трудового договору.	5
7	Тема 5. Кримінальне правопорушення та його види. Кримінально-правова відповідальність. Поняття та ознаки кримінального правопорушення. Підстава кримінальної відповідальності. Склад кримінального правопорушення. Види кримінальних правопорушень. Звільнення від кримінальної відповідальності. Суб'єкт кримінального правопорушення. Вина та її форми. Види злочинів.	5
Разом		36

9. Методи навчання

- МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
 МН2 – практичний метод (практичні заняття);
 МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
 МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
 МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання спрямовано на оволодіння знаннями, уміннями й навичками, формування наукового світогляду, забезпечення інтелектуального розвитку особистості, оволодіння методами самостійної пізнавальної діяльності, гармонійне поєднання науково-дослідної і навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти. Основні принципи навчання: загальнонаукові (науковість, системність, зв'язок теорії з практикою), психологічні (індивідуальний підхід до здобувачів вищої освіти, урахування проблем мотивації тощо), безпосередньо дидактичні (систематичність, міцність засвоєння знань, цілеспрямованість навчання, активність здобувачів вищої освіти, відповідальність за результати навчання).

У будь-якому виді навчальної діяльності (лекція, семінар тощо) діють не один чи кілька методів, а їх комплекс. У взаємодії вони забезпечують оптимальний варіант навчального процесу.

Застосовуються такі методи навчання: пояснювально-ілюстративний метод (здобувачі вищої освіти отримують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури, метод ефективний для передачі великого масиву інформації); репродуктивний метод (застосування вивченого матеріалу на основі зразка, алгоритму); метод проблемного викладу (перед викладом матеріалу ставиться проблема, формулюється пізнавальне завдання, порівнюються різні точки зору і підходи); евристичний, метод (полягає в організації активного пошуку рішення висунутих у навчанні пізнавальних завдань), дослідницький метод (після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань здобувачі вищої освіти самостійно вивчають літературу, джерела та виконують інші дії пошукового характеру).

10. Методи контролю

Застосовуються такі методи поточного та підсумкового контролю: усне опитування, контрольна робота, тестування, залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Вид заняття / контрольний захід	Оцінка $O_{\text{сем}}$
Тема 1	5-14
Тема 2	10-14
Тема 3	5-13
Тестування	10-14
Контрольна точка 1	30-55
Тема 4	8-10
Тема 5	8-10
Тестування	14-15
Наукова робота	0-10
Контрольна точка 2	30-45
Всього за семестр	60 - 100

Якісні критерії оцінки

A [96-100], відмінно або зараховано – здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу з дисципліни; продемонстрував уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою; засвоїв основну та додаткову літературу; проявив творчі здібності в розумінні, в логічному, чіткому, стислому та ясному трактуванні навчально-програмного матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

В [90-95], відмінно або зараховано – здобувач вищої освіти виявив систематичні та глибокі знання навчального матеріалу з дисципліни вище середнього рівня; продемонстрував уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою; засвоїв основну та додаткову літературу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та їх значення для подальшої професійної діяльності.

С [75-89], добре або зараховано – здобувач вищої освіти виявив загалом добрі знання навчального матеріалу при виконанні передбачених програмою завдань, передбачених програмою, але припустив ряд помітних помилок; засвоїв основну літературу; показав систематичний характер знань з дисципліни; здатний до їх самостійного використання та поповнення в процесі подальшої навчальної роботи і професійної діяльності.

Д [66-74], задовільно або зараховано – здобувач вищої освіти виявив знання основного навчального матеріалу з дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; впорався з виконанням завдань, передбачених програмою; ознайомився з основною літературою; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповіді на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, принципів з яких може усунути самостійно.

Е [60-65], задовільно або зараховано – здобувач вищої освіти виявив знання основного навчального матеріалу з дисципліни в мінімальному обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконував завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою; припустив помилки у відповіді на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, які він може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.

FX [35-59], незадовільно або не зараховано – здобувач вищої освіти мав значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу; допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал і підготуватися для перездачі дисципліни.

F [1-34], незадовільно або не зараховано – здобувач вищої освіти не мав знань зі значної частини навчального матеріалу; допускав принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка з дисципліни	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS
	екзамен	залік	
96-100	5 (відмінно)	Зараховано	A
90-95	5 (відмінно)		B
75-89	4 (добре)		C
66-74	3 (задовільно)		D
60-65	3 (задовільно)		E
35-59	2 (незадовільно)	Не зараховано	FX
1-34			F

11. Методичне забезпечення та рекомендована література

Базова література

1. Конституція України. – К., 1996.
2. Кримінальний кодекс України.
3. Кодекс законів про працю України.
4. Цивільний кодекс України.
5. Основи права: навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей / Упоряд. О. В. Турута – Харків: ХНУРЕ, 2019 – 108 с.
6. Загальна теорія права : підручник / за ред. О. В. Петришина ; [наук. ред.: Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський] ; Нац. акад. прав. Наук України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Вид. 2-ге, виправ. й перероб. – Харків : Право, 2025. – 576 с.
7. Цивільне право України (частина загальна): підручник / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: Екус, 2024. 568 с.
8. Цивільне право. Загальна частина: навч. посіб. / за заг. ред. С. О. Сліпченка, О. Л. Зайцева. - Харків, 2022.- 332 с.
9. Венедіктов С. В. Трудове право України: підручник. — 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Діа, 2024. 228 с.
10. Трудове право України: підручник (за ред. проф. О. М. Ярошенко). Харків: Вид-во 2022. – 376 с.
11. Сухонос В. В., Сухонос В. В. (мол.), Білокінь Р. М., Бондаренко О. С. Кримінальне право України (Загальна частина) : підручник / за заг. ред. доктора юридичних наук, професора В. В. Сухоноса. Суми : Університетська книга, 2024. 476 с.
12. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / за заг. ред. В.М. Бурдіна, В.І. Маркіна. Київ: Юрінком Інтер, 2025. 1148 с.

Допоміжна література

1. Закон України «Про державний кордон України» від 4 листопада 1991 р. // ВВР України. – 1991. – №53.
2. Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського Суду з прав людини» від 23 лютого 2006 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – №12.
3. Лист Міністерства юстиції України від 26.12.2008 №758-0-2-08-19 "Щодо практики застосування норм права у випадку колізії". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0758323-08#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
4. Вимоги до написання найменування юридичної особи, її відокремленого підрозділу, громадського формування, що не має статусу юридичної особи, крім організації профспілки, затверджені наказом Міністерства юстиції України від 05.03.2012 № 368/5.
5. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження Порядку розгляду заяв про зміну імені (прізвища, власного імені, по батькові) фізичної особи» № 915 від 11.07.2007 р.
6. Машков А. Д. Теорія держави і права: підручник. Київ: Алерта, 2024. 452 с.
7. Крестовська Н.М., Матвєєва Л.Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести: підручник. 3-тє вид., стереотип. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 584 с.
8. Атаманова Н.В. Теорія держави і права : навчальний посібник / Н.В. Атаманова, Н.М. Крестовська, Л.Г. Матвєєва, Я.О. Тицька, Н.Б. Арабаджи; Міжнародний гуманітарний ун-т. – Одеса: 2021. – 193 с.
9. Щербина Б.С. Найменування юридичної особи // Юридичний науковий електронний журнал. – 2022. – №6. – С. 168-171.
10. Особисті немайнові права особи : навч. посібник / за ред. А. О. Дутко. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 444 с.
11. Галянтич М.К., і О.О. Гармаш. Правове регулювання відносин, пов'язаних із індивідуалізацією фізичної особи, як особистого немайнового права // Часопис Київського університету права, вип. 1, 2023, с. 37-43.
12. Бек У.П. Цивільна правоздатність та дієздатність фізичної особи як учасника цивільних відносин // Академічні візії, (25) 2023. С. 1-6.
13. Скрипник В.Л., Слободяник Т.М. Визнання особи безвісно відсутньою чи оголошення її померлою в судовому порядку: окремі аспекти // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. - Том 1 № 82, 2024, с. 323-327.

14. Ткачук А.В. Підходи до розуміння самозахисту як способу захисту цивільних прав // Нове українське право, Вип. 2, 2022. С. 264-269.
15. Закопай А. Самозахист як альтернативний спосіб вирішення правових спорів // Law. State. Technology, Вип. 1, 2024. С. 3-7.
16. Гусарев С.Д. Функція строків в цивільному праві України // Правова позиція, № 3 (40), 2023. С. 137-144.
17. Гуйван П.Д. Характеристика цивільно-правового строку як сутнісного складника змісту суб'єктивного права // Нове українське право, Вип. 3, 2022. С. 17-24.
18. Студенников С. Три критерії визначення упущеної вигоди, на які звертає увагу Верховний Суд. URL: <https://sud.ua/ru/news/publication/221277-tri-kriteriyi-viznachennya-upuschenoyi-vigodi-na-yaki-zvertaye-uvagu-verkhovniy-sud-b860db> (дата звернення: 10.05.2025).
19. Руденко М. Обставини непереборної сили: судова практика військового часу // Юридична газета. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/obstavini-nererebornoyi-sili-sudova-praktika-viyskovogo-chasu.html> (дата звернення: 10.05.2025).
20. Лисенко Г.І., Музика Л.А. Поняття “force-majeure” за правом України, Великої Британії та США // Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія: Право, Том 1 № 84. 2024. С. 336-342.
21. Коваленко І. Умови цивільно-правової відповідальності: загальнотеоретичний підхід // Слово національної школи суддів України. № 1 (34) 2021. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/18416/1/20210903_303.pdf (дата звернення: 10.05.2025).
22. Порядок укладання контракту при прийнятті (найманні) на роботу працівників. URL: <https://www.helsinki.org.ua/articles/poryadok-ukladannya-kontraktu-pry-pryjnyatti-najmanni-na-robotu-pratsivnyukiv/> (дата звернення: 10.05.2025).
23. В.В. Гребенюк. Контракт у трудовому праві як особливий вид трудового договору // Право та державне управління. - 2020 р., № 1 том 1. С. 237-242.
24. Н. Йолкіна, К. Швець. Трудовий та цивільно-правовий договір: відмінності та особливості // Юридична газета. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/trudove-pravo/trudoviy-ta-civilnopravoviy-dogovir-vidminnosti-ta-osoblivosti.html> (дата звернення: 10.05.2025).
25. Заїка Д. Окремі питання визначення працівника ІТ-сфери як суб'єкта трудового права // Право та інновації. № 1 (41). 2023. С. 56-61.
26. Максимов О.М., Бондар О.С. Правове регулювання припинення трудового договору з ініціативи роботодавця // Юридичний науковий електронний журнал. № 5/2022. С. 310-312
27. В. Волинець. Усна та письмова форми трудового договору: чи є різниця? // Юридична газета. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/usna-ta-pismova-formi-trudovogo-dogovoru-chi-e-riznicya-.html> (дата звернення: 10.05.2025).
28. Туляков В. О. Поняття злочину в європейській динаміці змін. Кримінально-правова охорона безпеки людини, нації, світу: фундаментальність, трансдисциплінарність і ноонауковість забезпечення : матеріали VIII міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 17 трав. 2024 р.). Харків : Право, 2024. С. 20-24.
29. О.О. Маслова. Щодо значення факультативних ознак об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення // Прикарпатський юридичний вісник. Випуск 2(43). – 2022. С. 110-117.
30. Цурканенко М., Чулой Д. ТОП-7 злочинів у цифровій індустрії світу за останні 10 років та їх наслідки // Юридична газета. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/informaciyne-pravo-telekomunikaciyi/top7-zlochiv-u-cifroviy-industriyi-svitu-za-ostanni-10-rokiv-ta-yih-naslidki.html> (дата звернення: 10.05.2025).
31. Р.В. Бараненко. Кіберзлочин, комп'ютерний злочин чи кіберправопорушення? Аналіз особливостей застосування термінології // Вісник НТУУ "КПІ" Політологія. Соціологія. Право. № 1(49). - 2021. С. 85-90.
32. А. Боровик, А. Верещак. Поняття та види звільнення від кримінальної відповідальності // Юридичний вісник. № 3. 2024. С. 23-29.
33. Нікіфорова Т. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності // Економіка. Фінанси. Право. № 3, 2022. С. 14-18.
34. Довганич В.В. Особливості обчислення строків давності звільнення особи від кримінальної відповідальності // Юридичний науковий електронний журнал № 5. 2022. С. 559-563.
35. Ю.В. Гродецький, О.В. Зайцев. Поняття суб'єкта кримінального правопорушення // Вісник асоціації кримінального права України. Том 1 № 21. 2024. С. 255-281.

Методичне забезпечення

1. Основи права: навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей / Упоряд. О. В. Турута – Харків: ХНУРЕ, 2019 – 108 с.
2. Методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «Основи права» для студентів усіх спеціальностей / Упоряд. О.В. Турута – Харків: ХНУРЕ, 2018 – 40 с.
3. Комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни "Основи права" підготовки бакалавра всіх спеціальностей [Електронний ресурс] / ХНУРЕ ; розроб. О. В. Турута. – Харків, 2025. <http://catalogue.nure.ua/knmz>.

12. Інформаційне забезпечення

1. Електронна бібліотека ХНУРЕ. Режим доступу: в Internet <http://lib.kture/>, в мережі ХНУРЕ <http://libsearch.kture.kharkov.ua/>
2. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал. URL: <http://rada.gov.ua>
3. Урядовий портал: єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: www.kmu.gov.ua